

NEWSLETTER HJF – 2. díl

Obsah:

Ondřej Moravec: Novela občanského soudního řádu	2 - 3
Jiří Janeba: Novela (nejen) obchodního zákoníku	4 - 5
Martin Valo: Určení auditora účetní jednotkou a uzavření smlouvy s auditorem	6 - 7
Vladimíra Knoblochová: Kontrola zaměstnanců po dobu dočasné pracovní neschopnosti	8 - 9

PRAHA
Sokolovská 49
186 00 Praha 8

+420 225 000 400
+420 225 000 444
recepce@hjf.cz

HRADEC KRÁLOVÉ
Dukelská 15
500 02 Hradec Králové

+420 495 534 081-2
+420 495 534 176
recepcehk@hjf.cz

Z procesního práva:

*Novela občanského soudního řádu – změny
v doručování, posílení koncentrace řízení
Účinnost: od 1. července 2009*

NOVELA OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU

Prvního července nabyla účinnosti novela občanského soudního řádu. O datových schránkách, které jsou jedním z produktů elektronizace soudnictví a výkonu veřejné moci, již byla řeč v minulém čísle našeho newsletteru, nyní je příležitost zaměřit se na další změny řízení před civilními soudy.

Se zavedením elektronických datových schránek úzce souvisí zásadní změny v úpravě doručování. Zdůrazněna je odpovědnost každého, ať už se jedná o osobu fyzickou nebo právnickou, za přebírání pošty na předem udané korespondenční adrese. V případě fyzických osob je touto adresou údaj vedený v centrální evidenci obyvatel, u osob právnických je touto adresou adresa uvedená v příslušném rejstříku právnických osob. Každá osoba je povinna zajistit přebírání korespondence na této adrese. Za účelem usnadnění komunikace se soudy je možné sdělit soudu jinou adresu pro doručování (např. v případě dlouhodobé nepřítomnosti v místě trvalého pobytu) nebo

jmenovat zástupce pro doručování, kterému se má doručovat místo adresáta. Nepřebírání korespondence má pro adresáta závažné důsledky. Uplynutím desátého dne od uložení poštovní zásilky se má za to, že zásilka byla doručena. Od tohoto okamžiku přitom velmi často běží důležité procesní lhůty, jejichž zmeškání zpravidla nelze prominout.

Zpřísnění úpravy doručování je doprovázeno dalšími podstatnými změnami, jejichž účelem je zrychlení a zefektivnění soudního řízení. Do budoucna má být vyvíjen intenzivní tlak především na žalované, aby byli v řízení aktivní a neprotahovali je opožděnými či postupně dávkovanými podáními. Po podání žaloby by měl být žalovaný vyzván, aby ve vyjádření k žalobě uvedl, na jakých skutečnostech zakládá svou obranu proti žalobě. K podání vyjádření bude mít žalovaný krátkou maximálně třicetidenní lhůtu. Její zmeškání má přitom pro žalovaného závažné následky, neboť v takovém případě se má za to, že žalovaný žalobou uplatněný nárok zcela uznává a soud vydává kontumační rozsudek v neprospěch žalovaného bez ohledu na to, zda nárok žalobce byl po právu, či nikoli.

Poté, co soud takto shromáždí argumenty obou stran, nařídí ve většině případů tzv. přípravné jednání. Při tomto jednání soud projde tvrzení obou stran, zjistí, které skutečnosti jsou sporné a které nikoli, poučí účastníky řízení o jejich důkazní povinnosti a vyzve je k označení důkazů. Zásadně nejpozději při této přípravě jednání musejí obě strany sporu uvést všechny skutečnosti, které považují za podstatné

pro rozhodnutí ve věci, a označit důkazy, jimiž mají tato tvrzení být prokázána. Princip koncentrace řízení může být prolomen pouze při splnění velice přísných zákonných podmínek. Jednání ve věci samé, které následuje po jednání přípravném, má sloužit k provedení již navržených důkazů (např. výslechů svědků) a k vynesení rozsudku. V optimálním případě by měl soud vynést rozsudek hned při tomto prvním jednání. Odročování by mělo být jevem spíše výjimečným.

Je obtížné předjímat, zda se nastíněný model stane pravidlem a zda veškeré zde v krátkosti představené změny najdou v praxi plné uplatnění. Některé závěry však můžeme vyvodit již nyní. Novela občanského soudního řádu přináší nástroje, které věřiteli usnadňují vymáhání jeho splatné pohledávky. Dlužníkovi se bude obtížněji vyhýbat soudním obsilkám, nebude moci přijít ke každému jednání s novým důkazním návrhem, kvůli němuž by bylo třeba jednání odročovat, nebude moci vnášet do sporu neustále nové a nové skutečnosti.

Druhou stranou téže mince je posílení odpovědnosti účastníků za výsledek sporu. Žalobce tak bude nucen mít již při podání žaloby k dispozici veškeré podklady, neboť jejich postupné doplňování v průběhu soudního řízení bude velice obtížné. Žalovaný bude muset zpracovat vyjádření k žalobě v detailech plně srovnatelných se žalobou.

Novela občanského soudního řádu tedy klade zvýšené nároky na všechny aktéry soudního řízení soudem počínaje, právními zástupci pokračujíc a účastníky samými konče. Zvýšené nároky by však měly být kompenzovány zrychlením soudních řízení, k němuž by mělo dojít uvedením těchto změn do každodenní praxe.

JUDr. Ondřej Moravec, advokát
moravec@hjf.cz

Z obchodního práva:

Novela obchodního zákoníku – změny v zákazu poskytnutí finanční asistence

Účinnost: od 20. července 2009

NOVELA (NEJEN) OBCHODNÍHO ZÁKONÍKU A ZMĚNY V ZÁKAZU POSKYTNUTÍ FINANČNÍ ASISTENCE

Dne 20. července 2009 nabyl účinnosti zákon č. 215/2009 Sb., kterým se změnil zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 126/2002 Sb., zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Jak vyplývá z titulku tohoto příspěvku, bude nás z výše jmenovaných právních předpisů zajímat obchodní zákoník a to v části, kde dochází ke změně pojetí finanční asistence.

Finanční asistence představuje obchodní operaci, kdy společnost poskytuje finanční prostředky ve formě půjček, úvěrů či zálohy, za účelem nabytí jejich vlastních obchodních podílů nebo akcií. Za finanční asistenci jsou považována i taková jednání společnosti, která vedou k zajištění finančních závazků vzniklých v souvislosti s nabytím obchodních podílů nebo akcií společnosti, která poskytuje toto zajištění.

Finanční asistence byla před výše uvedenou novelou velice restriktivně upravena, a to jak pro společnost s ručením omezeným, tak pro akciovou společnost. Předchozí právní úprava v ČR bohužel zakazovala použití finanční asistence, aniž by společností byla dána možnost využití mechanismu, který by stanovil podmínky pro využití finanční asistence. Vzhledem k tomu, že právní úprava obchodního zákoníku před výše uvedenou novelou nedávala společností možnost využít finanční asistence, tak se tato zákonná restrikce „obcházela“ různými formami korporátních operací jako up-stream merger, down-stream merger nebo LBO (leveraged buyout).

Současná právní úprava obsažená v novele obchodního zákoníku změnila pojetí zákazu finanční asistence jak u společnosti s ručením omezeným tak u akciové společnosti, kdy tyto změny jsou přijaty v souvislosti se směrnicí 2006/68/ES, která novelizovala Druhou obchodněprávní směrnicí č. 77/91/ES.

Ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným stanoví nově ustanovení § 120a obchodního zákoníku kumulativní podmínky, jež jsou předpokladem pro použití finanční asistence. Společenská smlouva může nad rámec stanovený zákonem upravit i další podmínky využití finanční asistence. Z podmínek uvedených v obchodním zákoníku, které musí být splněny, jmenujme: poskytnutí za podmínek obvyklých v obchodním styku, poskytnutí nepřivodí společnosti úpadek, společnost nevykazuje neuhrazené ztráty a jednatel vypracuje ve vztahu k finanční asistenci zprávu.

Právní úprava finanční asistence u akciové společnosti doznala úpravu v ustanovení § 161f obchodního zákoníku, který stejně jako u společnosti s ručením omezeným reaguje na požadavky trhu a finanční asistenci povoluje za splnění podmínek stanovených zákonem. K tomu, aby akciová společnost mohla využít finanční asistence, je třeba splnit několik podmínek, a to zakotvení finanční asistence ve stanovách akciové společnosti a dodržení zákonem stanovených podmínek, ze kterých lze jmenovat: poskytnutí za podmínek obvyklých v obchodním styku; představenstvo prošetřilo finanční způsobilost osoby, které je finanční asistence poskytována; představenstvo zpravuje písemnou zprávu o finanční asistenci; poskytnutí finanční asistence bude předem schváleno valnou hromadou; jsou-li za pomoci finanční asistence získávány akcie od společnosti finanční asistenci poskytující, musí být cena, za kterou budou tyto akcie získány, spravedlivá; poskytnutí finanční asistence nezpůsobí snížení vlastního kapitálu pod základní kapitál; společnost

vytvoří ve výši poskytnuté finanční asistence zvláštní rezervní fond a poskytnutí finanční asistence nepřivodí společnosti bezprostřední úpadek.

Odstranění zákazu finanční asistence má své opodstatnění, jelikož i přes zákaz finanční asistence obsažený v předchozí právní úpravě obchodního zákoníku docházelo k tomu, že společnosti využívaly jiné korporátní operace, které vedly ke stejnému výsledku, avšak za cenu vysokých nákladů. Finanční asistence obsažená v předmětné novele odpovídá potřebám obchodních společností a povede ke snížení nákladů společnosti při využití finanční asistence.

JUDr. Jiří Janeba, advokát
janeba@hjf.cz

Z obchodního práva:

Nový zákon o auditorech – způsob určení auditora účetní jednotkou (právníckou osobou)
Účinnost: od 14. dubna 2009

URČENÍ AUDITORA ÚČETNÍ JEDNOTKOU A UZAVŘENÍ SMLOUVY S AUDITOREM

Skutečnost, že účetní jednotka musí mít, za podmínek uvedených v ustanovení § 20 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, účetní závěrku ověřenou auditorem, je všeobecně známá. Duplicitně tato povinnost vyplývá pro obchodní společnosti a družstva také z ustanovení § 39 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Splňuje-li tedy účetní jednotka kritéria podle uvedeného ustanovení zákona o účetnictví, je její povinností zajistit vypracování tzv. povinného auditu, kterým se rozumí ověření řádných a mimořádných nebo konsolidovaných účetních závěrek, pokud takové ověření vyžaduje právní předpis. Dne 14. dubna 2009 nabyl účinnosti nový zákon o auditorech. Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech) nahradil dosavadní právní úpravu, totiž zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb., včetně jeho novelizací.

Podle ustanovení § 17 odst. 1 nového zákona o auditorech „*Pokud má účetní jednotka, která je právníckou osobou, povinnost mít účetní závěrku ověřenu auditorem nebo konsolidovanou účetní závěrku ověřenou auditorem, určí auditora její nejvyšší orgán. Nemá-li účetní jednotka nejvyšší orgán nebo auditora tento orgán neurčí, pak ho určí dozorčí orgán této účetní jednotky. Statutární orgán je oprávněn uzavřít smlouvu o povinném auditu pouze s takto určeným auditorem.*“.

Z nové právní úpravy tedy především vyplývá, že každé ověření účetní závěrky provedené po 14. dubnu 2009 musí být provedeno auditorem určeným v souladu s citovaným ustanovením – tedy nejvyšším orgánem právnícké osoby nebo jejím dozorčím orgánem. Dle mého názoru nelze akceptovat tímto způsobem „neurčeného“ auditora, s nímž účetní jednotka, resp. její statutární orgán sice uzavřel smlouvu o provedení auditu před účinností nového zákona o auditorech, nicméně k ověření účetní závěrky dochází počínaje dnem 14. dubna 2009. Pro ověření účetní závěrky se po 14. dubnu 2009 bude tedy vždy vyžadovat určení auditora v souladu s ustanovením § 17 odst. 1 nového zákona o auditorech. S ohledem na poslední větu citovaného ustanovení musí být auditor schválen dříve, než valná hromada společnosti projednává na svém zasedání ověřenou účetní závěrku; nelze tedy pro účely schválení účetní závěrky (a to ani výjimečně za uplynulé účetní období roku 2008) proces zjednodušit a schválit auditora dodatečně, tedy současně s projednáním účetní závěrky společnosti, což by s ohledem na načasování nové právní úpravy bylo více než žádoucí. Problematické může být totiž určení auditora ve společnostech s velkým počtem

akcionářů anebo společníků; v takovém případě nezbyvá než stanovit auditora rozhodnutím dozorčí rady společnosti. Z nové právní úpravy však není zcela zřejmé, od jakého okamžiku může dozorčí rada převzít na sebe rozhodování o určení auditora.

Pro úplnost uvádím, že nejvyšším orgánem společnosti s ručením omezeným, jakož i akciové společnosti je valná hromada společnosti, dozorčím orgánem je shodně dozorčí rada společnosti s ručením omezeným, resp. akciové společnosti. Společnost s ručením omezeným však není povinna zřizovat dozorčí radu, tento orgán je konstituován pouze za předpokladu, že tak stanoví společenská smlouva, resp. zakladatelská listina společnosti.

Závěrem si pouze dovoluji uvést, že je to především auditor, který provádí ověření účetní závěrky a uzavírá tedy se společností smlouvu o jejím ověření, kdo by měl statutární orgán upozornit na skutečnost, že osoba auditora musí být určena v souladu s ustanovením § 17 odst. 1 nového zákona o auditorech. V opačném případě mu totiž, z důvodu případné neplatnosti smlouvy o provedení auditu pro rozpor se zákonem, nepřísluší ověření účetní závěrky provést.

Mgr. Martin Valo, advokát
valo@hjf.cz

Z pracovního práva:

Provádění kontroly zaměstnanců po dobu dočasné pracovní neschopnosti – pravomoci zaměstnavatele a sankce

Účinnost: od 1. ledna 2009

KONTROLA ZAMĚSTNANCŮ PO DOBU DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

Všichni zaměstnavatelé, kteří mají alespoň jednoho zaměstnance, se již nepochybně v praxi seznámili se změnou, která nastala od 1. ledna 2009 v právní úpravě hmotného zabezpečení zaměstnance po dobu jeho pracovní neschopnosti. Po dobu prvních čtrnácti dnů dočasné pracovní neschopnosti jsou zaměstnavatelé povinni zaměstnancům vyplácet náhradu mzdy nebo platu v případě, že zaměstnanec splňuje podmínky nároku na nemocenské podle předpisů o nemocenském pojištění a pokud jeho pracovní poměr trvá. Náhrada mzdy, případně platu, přitom nenáleží v tzv. karenční době, tedy v době prvních tří pracovních dnů dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance.

Na uvedenou povinnost zaměstnavatele vyplácet náhradu mzdy či platu dočasně práce neschopnému zaměstnanci navazuje oprávnění zaměstnavatele **zaměstnance po dobu prvních čtrnácti kalendářních dnů pracovní neschopnosti kontrolovat**, zda neporušuje režim dočasně práce neschopného zaměstnance. Takové oprávnění dává zaměstnavateli ustanovení § 192 odst. 6 zákoníku práce. Citované ustanovení přitom dává zaměstnavateli právo kontrolovat po uvedenou dobu pouze plnění následujících povinností:

- **zda se dočasně práce neschopný zaměstnanec zdržuje v místě pobytu, a**
- **zda dodržuje dobu a rozsah povolených vycházek.**

Jiná kontrolní oprávnění zaměstnavatel v souvislosti s dočasnou pracovní neschopností zaměstnance nemá – nemůže tedy např. kontrolovat, zda zaměstnanec dodržuje stanovený léčebný režim. Zastihne-li tedy zaměstnavatel zaměstnance v místě pobytu, ale při práci na rekonstrukci domu, nemůže mu, ač zpravidla půjde o porušení léčebného režimu, udělit jakýkoliv postih, může pouze požádat příslušný orgán nemocenského pojištění, aby provedl kontrolu dodržování režimu dočasně práce neschopného zaměstnance. Zaměstnanci logicky v návaznosti na uvedené oprávnění zaměstnavatele ukládá zákoník práce povinnost umožnit zaměstnavateli kontrolu dodržování výše uvedených povinností.

Kdo bude provádět kontrolu zaměstnance v době dočasné pracovní neschopnosti, závisí na uvážení zaměstnavatele. Zaměstnanec může

zvolit z řad svých zaměstnanců „kontrolory“, kteří budou kontroly provádět, nicméně nemusí jít ani o zaměstnance zaměstnavatele – zaměstnavatel může kontrolu zabezpečovat i prostřednictvím jiného subjektu (např. společnosti, která se touto činností zabývá). Zaměstnavatel rovněž může o provedení kontroly požádat okresní správu sociálního zabezpečení (OSSZ). V takovém případě musí OSSZ kontrolu provést do 7 dnů ode dne obdržení žádosti a zaměstnavatele musí písemně informovat o jejím výsledku.

Jakým způsobem bude zaměstnavatel kontrolu provádět, je v podstatě na jeho uvážení, neboť zákoník práce konkrétní úpravu výkonu tohoto práva nestanoví. Zaměstnavatel ale samozřejmě musí při kontrole respektovat zejména ústavní práva zaměstnance (tedy nemůže např. vstoupit do bytu či domu zaměstnance **bez jeho souhlasu**, aby se přesvědčil, že zaměstnanec opravdu dodržuje léčebný režim).

Pokud zaměstnavatel zjistí porušení povinnosti ze strany zaměstnance, je povinen o tom vyhotovit **písemný záznam s uvedením skutečností, které znamenají porušení tohoto režimu**; stejnopis uvedeného záznamu je zaměstnavatel povinen doručit zaměstnanci, který tento režim porušil (a to do vlastních rukou), okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa pobytu zaměstnance v době dočasné pracovní neschopnosti a ošetřujícímu lékaři dočasně práce neschopného zaměstnance.

Zaměstnavatel může porušení výše uvedených povinností ze strany zaměstnance řešit tak, že mu sníží nebo vůbec nepřizná náhradu mzdy za prvních čtrnáct kalendářních dnů, kterou by mu měl jinak poskytnout. Podle ustanovení § 57 zákoníku práce ale zaměstnavatel **nemůže dát zaměstnanci pro porušení výše uvedených povinností výpověď nebo s ním okamžitě zrušit pracovní poměr**.

V případě, že má zaměstnavatel zájem skutečně efektivně kontrolovat své zaměstnance po dobu dočasné pracovní neschopnosti (resp. prvních 14 dnů pracovní neschopnosti), pak zákonná úprava nestačí. Lze rozhodně doporučit upravit způsob a podmínky kontroly ve vnitřních předpisech společnosti, případně uzavřít se zaměstnanci dohodu o provádění kontroly po dobu dočasné pracovní neschopnosti. Ve vnitřním předpise či v uvedené dohodě by pak měl být podrobně upraven průběh kontroly, způsob, jakým bude zaměstnanec dočasnou pracovní neschopnost oznamovat a informovat zaměstnavatele o případných změnách, měly by být vymezeny případy, které se považují za porušení léčebného režimu zaměstnance a stanoveny sankce pro případ, kdy zaměstnanec zaměstnavateli neumožní provedení kontroly včetně důsledku spočívajícího ve snížení náhrady mzdy či platu nebo jejího nepřiznání.

JUDr. Vladimíra Knoblochová, advokátka
knoblochova@hjf.cz